

Sygn. akt III Ca 1298/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 stycznia 2019 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący - Sędzia SO Magdalena Balion-Hajduk (spr.)

Protokolant Aldona Kocięcka

po rozpoznaniu w dniu 23 stycznia 2019 r. w Gliwicach

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Spółki Akcyjnej w B.

przeciwko Z. I. (1) (I.)

o zapłatę

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Rejonowego w (...)

z dnia 11 kwietnia 2018 r., sygn. akt I C 3078/17

uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi Rejonowemu w (...) do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania odwoławczego.

SSO Magdalena Balion-Hajduk

Sygn. akt: III Ca 1298/18

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z 11 kwietnia 2018r. Sąd Rejonowy w (...) uchylił nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym z dnia 31.07.2017r. sygn. I Nc 2750/17 i oddalił powództwo (...) S.A. w B. przeciwko Z. I. (2) o zapłatę 16 674,94zł z odsetkami umownymi za opóźnienie od 17 czerwca 2017r. i zasądził od powoda na rzecz pozwanego 4 243zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sąd Rejonowy ustalił, że 6 września 2016 roku powód Z. I. (2) zawarł z (...) (za pożyczkodawcę: P. G.) umowę pożyczki gotówkowej nr (...) na kwotę 9 000 złotych. Całkowita kwota do zapłaty wynosi zgodnie z umową 19 440zł. Oprócz kwoty 9 000 złotych, wypłaconej powodowi, na koszt pożyczki składa się 1 100 złotych tytułem opłaty za (...) oraz oprocentowanie w skali 78,30% w skali roku. Powód miał spłacać pożyczkę przez okres 36 miesięcy. Powód podpisał weksel in blanco w dniu zawarcia umowy pożyczki, którego termin wykupu określono na 16 czerwca 2017 roku. Na wekslu znajdują się kwota 16 674,94zł oraz dopisek „nie na zlecenie”.

Sąd Rejonowy, powołując się na zasadę wyrażoną w art. 232 zd.1 k.p.c. oraz art. 6 k.c. uznał, że powód nie wykazał podstawy faktycznej swego roszczenia, nie złożył do akt żadnej dokumentacji, na podstawie której możliwa byłaby weryfikacja jego twierdzeń. Powód swoje roszczenie wywodzi z weksla, a zatem zobowiązania abstrakcyjnego, oderwanego od podstawy w związku z którą weksel wystawiono, jednakże po pierwsze nie dołączył rzekomo

sporządzonej deklaracji wekslowej, nadto powołuje się na fakt wezwania do wykupu weksla pozwanego, nie udowodnił w żaden sposób wartości dochodzonego roszczenia. Sąd stwierdził, że nawet zakładając że weksel został wystawiony zgodnie z porozumieniem, to zgodnie z art. 33 prawa wekslowego weksel może być płatny m.in. w oznaczonym dniu /jak w nin. sprawie – 16.06.2017r./ . Zgodnie z art. 38 prawa wekslowego posiadacz weksla, płatnego w oznaczonym dniu albo w pewien czas po dacie lub po okazaniu, powinien przedstawić go do zapłaty bądź w pierwszym dniu, w którym można wymagać zapłaty, bądź w jednym z dwóch następnych dni powszednich. Powód winien był przedstawić weksel do zapłaty najdalej 19.06.2017r. Powód natomiast w ogóle weksla pozwanemu nie przedstawił ani nie wezwał do wykupu weksla.

Sąd rejonowy podniósł, że weksel wystawiony został niezgodnie z umową, na kwotę, której nie da się wywieść z żadnego dokumentu ani jego kserokopii, nawet gdyby uznać jej wiarygodność. Jeżeli weksel, niezupełny w chwili wystawienia, uzupełniony został niezgodnie z zawartym porozumieniem, nie można wobec posiadacza zasłaniać się zarzutem, że nie zastosowano się do tego porozumienia, chyba że posiadacz nabył weksel w złej wierze albo przy nabyciu dopuścił się rażącego niedbalstwa. W niniejszej sprawie posiadacz weksla przy nabyciu weksla od pozwanego dopuścił się co najmniej rażącego niedbalstwa o ile nie nabył go w złej wierze. Umowa będąca podstawą wystawienia weksla opiewa na wartość dwukrotnie niższą niż wartość weksla. Powód będący podmiotem profesjonalnym, stosując niedozwolone postanowienia umowne poprzez określenie tzw. „całkowitej kwoty do zapłaty” na 19.440,-zł, która znikąd nie wynika i chcąc posiadać zabezpieczenie w celu uzyskania tej lub innej wartości przedstawił pozwanemu będącemu konsumentem druk weksla własnego w celu jego podpisania, co pozwany uczynił.

Sąd Rejonowy wskazał, że z kopii umowy pożyczki wynika, że przedmiotem umowy była wartość 9 000zł. W treści umowy co prawda wskazano tzw. całkowitą wartość do zapłaty 19 440zł, jest jednak nie do ustalenia, na jakiej to podstawie powódka mogłaby ewentualnie takiej wartości dochodzić, gdyż nie wiadomo, co mogłoby się na nią składać. Ani do pozwu, ani do odpowiedzi na zarzuty pozwanego powódka nie dołączyła potwierdzenia zapłaty 2 800 złotych ani nie przedstawiła też umowy będącej podstawą wystawienia weksla na zabezpieczenie jej rzekomego roszczenia, jak również nie przedstawiła deklaracji wekslowej ani umowy pożyczki czy ostatecznego wezwania do zapłaty. Wszystkie te dokumenty, na które powołuje się powódka nie zostały złożone, załączniki do ww. pisma to niepotwierdzone za zgodność przez zawodowego pełnomocnika występującego w sprawie kserokopie, zatem niemające przymiotu dokumentu.

Powódka w apelacji zaskarżyła wyrok w całości, zarzucając naruszenie:

- art. 720 § 1 k.c. poprzez uznanie, iż pozwana nie jest zobowiązana do zwrotu kwoty, którą faktycznie otrzymała w wyniku zawartej z nią umowy pożyczki,

-art. 77³ k.c. w związku z art. 243¹ i art. 245 k.p.c. polegające na jego niezastosowaniu i w konsekwencji błędnym uznaniu, iż załączone do pozwu kserokopie nie stanowią dokumentów, w sytuacji, gdy pisma te zawierają oświadczenia umożliwiające ustalenie danych osób, które te oświadczenia złożyły, uznać należało je za dokumenty prywatne w rozumieniu art. 243¹ k.p.c. i 245 k.p.c. pozwalające na dokonanie ustaleń w niniejszej sprawie,

-art. 187 § 1 pkt 2 k.p.c. w związku z art. 130 k.p.c. przez brak wezwania powódki do poświadczenia za zgodność załączonych do pozwu dokumentów, względnie o przedłożenie oryginałów załączonej do pozwu w dokumentacji pożyczkowej,

-art. 385¹ § 1 k.c. w związku z art. 36a ustawy o kredycie konsumenckim poprzez przyjęcie, że wysokość opłaty przygotowawczej, wynagrodzenia umownego oraz wynagrodzenia za (...) zawarty w umowie pożyczki wiążącej strony są niedopuszczalne, podczas tej kwoty nie ten nie przekraczają limitów kosztów pozaodsetkowych zawartych w ustawie o kredycie konsumenckim.

W oparciu o te zarzuty skarżąca wniosła o zmianę wyroku i uwzględnienie powództwa w całości wraz z kosztami procesu ewentualnie o uchylenie orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania i zasądzenie

kosztów postępowania odwoławczego. Powódka wniosła też na podstawie art. 381 k.p.c. o dopuszczenie dowodów poświadczonych za zgodność umowy pożyczki z harmonogramem spłat i deklaracją wekslową i aktualnej karty rozliczeniowej na okoliczność wykazania istnienia zobowiązania i braku wpłaty oraz warunków umowy pożyczki.

Pozwany wniosł o oddalenie apelacji, o oddalenie wniosków dowodowych jako spóźnionych oraz zasądzenie na swoją rzecz kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu odwoławczym wg norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja odniosła skutek, aczkolwiek nie wszystkie podniesione w niej zarzuty są trafne.

Skarżąca podnosiła zarzuty dotyczące błędnego przyjęcia przez sąd pierwszej instancji, że wysokość opłaty przygotowawczej, wynagrodzenia umownego - prowizji oraz wynagrodzenia za (...) zawarte w umowie są niedopuszczalne, podczas gdy z treści uzasadnienia zaskarżonego wyroku nie wynika, iżby sąd rejonowy zajmował się kwestią niedopuszczalności postanowień umowy pożyczki łączącej strony w jakimkolwiek zakresie. Brak w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia jakiegokolwiek wzmianki co do oceny postanowień umowy pod kątem zgodności z przepisami prawa. Podstawą oddalenia powództwa było niewykazanie roszczenia i nieprzedstawienie jakichkolwiek dokumentów na poparcie dochodzonego roszczenia. Sąd Rejonowy wskazał, iż strona powodowa przedłożyła jedynie niepotwierdzone za zgodność z oryginałem kserokopie, które nie stanowią dokumentu.

W toku w niniejszej sprawie strona powodowa dochodziła swojego roszczenia na podstawie weksla in blanco, do pozwu dołączyła weksel oraz kserokopię wypowiedzenia umowy pożyczki. W oparciu o te dowody sąd wydał nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym. Pozwany w zarzutach do nakazu zapłaty oświadczył, iż zaprzecza wszelkim twierdzeniom i zarzutom strony powodowej, z wyjątkiem tych których wyraźnie nie przyznaje, zarzucił iż powódka nie wykazała swej legitymacji procesowej i nie przedstawiła dowodu na okoliczność, iż posiada nieprzedawnioną wierzytelność względem pozwanego oraz że strony łączył jakikolwiek stosunek zobowiązaniowy. W odpowiedzi na zarzuty pozwanego powódka przedłożyła do akt kserokopię umowy pożyczki, harmonogram spłat oraz deklaracji wekslowej, wezwanie do zapłaty i wypowiedzenie pożyczki. Pełnomocnik pozwanego na rozprawie w dniu 23 lutego 2018 r. podtrzymał swoje stanowisko zawarte w zarzutach oraz podniósł zarzut nieważności umowy pożyczki, albowiem została ona podpisana w imieniu kredytodawcy przez G. P., natomiast jako pełnomocnik kredytodawcy widnieje R. P. działający w oparciu o pełnomocnictwo. Pełnomocnictwo nie zostało dołączone, nie zostało dołączone także upoważnienie dla G. P.. Pozwany zarzucił także, iż warunki umowy nie zostały indywidualnie uzgodnione i powołał się na treść art. 385² k.c., zarzucając rażące naruszenie interesów konsumenta, co stanowi przesłankę abuzywności.

W toku dalszego postępowania pełnomocnik pozwanego z kolei przedłożył do akt sprawy potwierdzoną za zgodność oryginałem kopię umowy pożyczki gotówkowej zawartą z (...) SA. Na podstawie tak przedstawionych dowodów sąd uznał, iż powód nie wykazał swojego roszczenia w żadnym zakresie.

Sąd odwoławczy uznał iż sąd pierwszej instancji nie rozpoznał istoty sprawy. Przede wszystkim w związku z faktem, iż to pełnomocnik strony pozwanej przedłożył do akt umowę pożyczki gotówkowej potwierdzoną za zgodność oryginałem nie można było uznać, iż jest to okoliczność sporna. Inną kwestią jest ocena ważności tej umowy w związku ze zgłoszonym przez pełnomocnika pozwanego zarzutem nieważności umowy z uwagi na podpisanie umowy przez osobę nieuprawnioną. Sąd Rejonowy w ogóle zagadnieniem nieważności umowy pod tym kątem się nie zajął.

Jak wyżej wskazano pełnomocnik pozwanego w zarzutach od nakazu zapłaty stwierdził, iż kwestionuje wszystkie okoliczności za wyjątkiem wyraźnie przyznanych. Takie oświadczenie nie wywołuje w procesie kontradiktoryjnym skutków procesowych. Każda ze stron ma prawo i obowiązek wykazywać swoje twierdzenia i kwestionować twierdzenia strony przeciwnej i przedstawiane przez nią dowody, ale nie może tego czynić w sposób ogólnikowy. W przypadku zaprzeczenia wiarygodności dowodów przedstawionych przez strony, to na stronie wywodzącej skutki prawne z przedstawionych okoliczności ciąży obowiązek ich wykazywania. Strona, której dowody zostały

zakwestionowane, musi wiedzieć konkretnie które z prezentowanych przez nią dowodów i twierdzeń są kwestionowane i w jakim zakresie, aby móc odpowiednio w procesie zareagować.

Sąd Rejonowy zanim dokonał oceny czy zawarte w aktach kopie są dokumentami czy nie, winien ustalić które z okoliczności są sporne, zobowiązać pełnomocnika pozwanego do uszczegółowienia swojego stanowiska i wskazania które okoliczności i dowody kwestionuje, a na żądanie strony pozwanej, gdyby takie zgłosiła, zażądać oryginałów dokumentów. W sytuacji, gdy sąd sam ma wątpliwości co do w treści przedstawionych kopii dokumentów, winien zastosować regulację art. 208 § 1 pkt 5 k.p.c. zgodnie, z którym przewodniczący stosownie do okoliczności wyda przed rozprawą na podstawie pozwu i innych pism procesowych zarządzenia mające na celu przygotowanie rozprawy, w szczególności może zarządzić przedstawienie dokumentów, przedmiotów oględzin, ksiąg, planów itd. i zastosować odpowiedni termin i rygor. W przypadku braku takiego zarządzenia błędnym jest zaskakiwanie strony dopiero w uzasadnieniu wydanego orzeczenia, iż przedstawione przez nią dokumenty takimi dokumentami nie są, gdyż stanowią jedynie niepotwierdzone kopie.

Sąd rejonowy nie ustalił jakie okoliczności pomiędzy stronami są sporne, nie zobowiązał strony po do przedstawienia oryginałów dokumentów bądź dokumentów potwierdzonych za zgodność z oryginałem przez fachowego pełnomocnika, nie ocenił zgłoszonego przez pozwanego zarzutu nieważności umowy z powodu jej podpisania przez osobę nie uprawnioną.

Sąd Okręgowy, mając to wszystko na uwadze, uznał, iż Sąd Rejonowy nie rozpoznał istoty sprawy, co skutkowało uchyleniem zaskarżonego wyroku na podstawie art. 386 § 4 k.p.c.

SSO Magdalena Balion – Hajduk